

Τέτοιες μέρες πριν 76 χρόνια βρισκόταν σε εξέλιξη η εξέγερση της Βαρσοβίας. Αύγουστος του '44 με τους Σοβιετικούς να βρίσκονται κοντά στα ανατολικά προάστια της Πολωνικής πρωτεύουσας και τους Γερμανούς να ετοιμάζονται να εγκαταλείψουν την πόλη καταστρέφοντας τις γέφυρες που ένωναν τις όχθες του Βιστούλα.

Σχεδόν πέντε χρόνια νωρίτερα η Πολωνία ήταν το πρώτο ολοκληρωτικό θύμα της παραφροσύνης του Αδόλφου, καθώς σηματοδότησε την έναρξη μιας σύγκρουσης που έμελλε να γίνει παγκόσμια, ήταν επίσης το μοιραίο αποτέλεσμα του συμφώνου Ρίμπεντροπ – Μολότωφ, ενώ η Βαρσοβία έμελλε να γινόταν η πρώτη πρωτεύουσα που κατακτούσαν οι Γερμανοί.

Από τότε που, ως πιτσιρικάς, ξεφύλλιζα τις σελίδες της ιστορίας του, κατά Raymond Carties, δεύτερου Παγκοσμίου Πολέμου, θεωρώντας ότι όλα εκείνα ήταν πάρα πολύ μακρινά, στριμωγμένα σε μια απόμακρη γωνιά της Ιστορίας, ενώ ήταν μόλις 27 χρόνια νωρίτερα, μου είχε κάνει ιδιαίτερη εντύπωση η δριμύτητα των μηχανοκίνητων μεραρχιών της Βέρμαχτ, ο ορισμός του κεραυνοβόλου πόλεμου και οι δυστυχημένοι Πολωνοί που προσπαθούσαν με τις τελευταίες επελάσεις του ιππικού στην ιστορία, να υπερασπισθούν πατρίδα και αξιοπρέπειά.

Ο εφιάλτης τους άρχιζε και θα συνεχιζόταν με τον σκληρότερο τρόπο από μια φυλή που έκανε τα πάντα για να γυρίσει την ανθρωπότητα σε έναν σκοτεινότερο μεσαίωνα.

Τα επόμενα πέντε χρόνια η χώρα βυθίστηκε στο χάος. Διχοτομημένη ανάμεσα στην βαρβαρότητα των δυτικών και των ανατολικών, με την όποια ελίτ να εξολοθρεύεται στα δάσος του Κατύν, πριν η επιχείρηση Μπαρμπαρόσα περάσει τον τόπο σε ολότελα Γερμανική Κατοχή. Η διπλή κατοχή μέχρι το καλοκαίρι του '41, είχε από πλευράς Γερμανών χαρακτήρα ρατσιστικό, ενώ από την Σοβιετική πλευρά τα κριτήρια ήταν ταξικά. Διπλό χτύπημα με ακραία τραχύτητα.

Εξι στρατόπεδα εξόντωσης συγκροτήθηκαν στα Πολωνικά εδάφη από τους Γερμανούς, όπου μεταφέρθηκαν πολίτες από τα υπό Κατοχή ευρωπαϊκά κράτη, με πιο γνωστά εκείνα του Auschwitz-Birkenau και της Treblinka (τα υπόλοιπα τέσσερα ήταν τα Belzec, Sobibor, Chełmno, Majdanek), όπου βρήκαν τον θάνατο συνολικά 3.000.000 (τρία εκατομμύρια) ψυχές, κάτω από αδυσώπητες συνθήκες

Με ένα εκατομμύριο Πολωνούς να στέλνονται ως σκλάβοι σε διάφορα στρατόπεδα εργασίας στην Γερμανία, επαληθεύοντας την Γερμανική άποψη που αντιμετώπιζε την Πολωνία ως αποθήκη εργατικών χεριών, αλλά και με επτά εκατομμύρια θύματα στην διάρκεια του Πολέμου, η χώρα θεωρείται από εκείνες που πλήρωσαν το βαρύτερο τίμημα σε ανθρώπινες απώλειες στη διάρκεια του πολέμου.

Η κορύφωση της βαρβαρότητας σημειώθηκε στα πέντε χρόνια παρά ένα μήνα από την Γερμανική εισβολή. Την πρώτη Αυγούστου του '44 σήμανε η ώρα της εξέγερσης στη Βαρσοβία. Δεν ήταν η πρώτη φορά που ξεσηκωνόταν η πόλη. Την άνοιξη του προηγούμενου έτους, η συνήθης μοιρολατρική στάση των Εβραίων που συμβάδιζε με την προαιώνια υπομονή τους, εξαντλήθηκε κάτω από την αφόρητη πίεση που ασκούσαν οι κατακτητές στο διαβόητο γκέτο της πόλης, μια περιοχή περιφραγμένη περιοχή με τείχος ύψους τεσσάρων μέτρων.

Πέντε εβδομάδες χρειάστηκαν οι Γερμανοί να κάμψουν την εξέγερση. Οι απώλειες τους ήταν 15 νεκροί και περίπου εκατό τραυματίες, αυτές τουλάχιστον ανακοίνωσαν. Στον αντίποδα 13.000 Εβραίοι έχασαν τη ζωή τους, οι μισοί κήκαν από τη δράση των φλογοβόλων. Το γκέτο έσβησε. Όσοι επέζησαν οδηγήθηκαν στο στρατόπεδο της Treblinka, με λίγο πολύ αναμενόμενο αποτέλεσμα.

Σε ημερήσια αναφορά του ο ταξίαρχος Jurgen Stroop, επικεφαλής των δυνάμεων καταστολής θα καταγράψει: *«Η πρώην εβραϊκή συνοικία της Βαρσοβίας δεν υπάρχει πλέον. Οι δράσεις μεγάλης κλίμακας τερματίστηκαν με την ανατίναξη της Συναγωγής της Βαρσοβίας. ...Συνολικός αριθμός Εβραίων που αντιμετωπίστηκαν 56.065, συμπεριλαμβανομένων όσων συνελήφθησαν και όσων η εξόντωση μπορεί να αποδειχθεί ...Εκτός από 8 κτίρια (στρατώνες της αστυνομίας, νοσοκομείο και στέγη συνεργείων εργασίας) το πρώην γκέτο καταστράφηκε ολοκληρωτικά»*. Το φθινόπωρο του ίδιου έτους, ο Stroop, στάλθηκε στην Ελλάδα και σε ένα μόλις μήνα έστησε έναν μηχανισμό για να απελάσει 10.000 Έλληνες Εβραίους με προορισμό τα στρατόπεδα εξόντωσης.

Τα πράγματα όμως στην Πολωνική πρωτεύουσα, θα πάνε πολύ χειρότερα τον Αύγουστο του '44. Πάνω σε σκηνικό πολιτικής σκοπιμότητας, με κυνισμό που περίσσευε οι εξεγερθέντες θα αφεθούν στην τύχη τους. Ο R. Carties βάζει υπότιτλο: *«Ο Στάλιν θα αφήσει να συντριβούν οι επαναστάτες της Βαρσοβίας»*.

Τότε, ανάμεσα σε μηχανοκίνητες μονάδες, των δυνάμεων Κατοχής, τη δράση ανέλαβε και το σύνταγμα των Ες Ες, Dirlwanger, του οποίου, όπως σημειώνει ο Carties όλοι οι άνδρες ήταν κατάδικοι του κοινού ποινικού δικαίου, ενώ κατά τον συγγραφέα Matthew CooperQ *«οπουδήποτε επιχειρούσε το σύνταγμα Dirlwanger, η διαφθορά και ο βιασμός αποτελούσαν ένα καθημερινό κομμάτι της ζωής και οι σφαγές, οι ξυλοδαρμοί και οι λεηλασίες ήταν αδιάκριτες»*.

Οι ωμότητες που σημειώθηκαν ήταν απεριγράπτες. Δεν εξαιρέθηκαν ούτε οι καρκινοπαθείς του Ινστιτούτου Κιουρί, στη συνοικία Βόλα. Οι υψηλές, λόγω θέρους, θερμοκρασίες, οι πυρκαγιές που μαινόταν, η λειψυδρία, το πλήθος των άταφων νεκρών, η μακάβρια αποφορά, οι συνεχείς βομβαρδισμοί, η δυσεντερία, η απουσία ηλεκτρικού ρεύματος, δημιούργησαν την κόλαση επί της γης.

Μολοντούτο, οι Πολωνοί αρνούνται κάθε πρόταση περί έντιμης συνθηκολόγησης. Θα κρατήσουν 64 μερόνυχτα. Τα νούμερα δίνουν, ίσως, μια εικόνα της συμφοράς. Οι ένοπλες Πολωνικές δυνάμεις, αποτελούμενες κυρίως από τους σχηματισμούς της αντιστασιακής Armia Krajowa (Στρατός της Πατρίδας), και δυνάμεις της Α' Πολωνικής Στρατιάς, που ενεπλάκησαν στα μέσα του Σεπτεμβρη, μέτρησαν περίπου 25.000 νεκρούς. Η εκατόμβη όμως σημειώθηκε με τους αμάχους. Περισσότεροι από 150.000 έχασαν τη ζωή τους, ενώ 700.000 αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις εστίες τους ή έστω ότι είχε απομείνει από αυτές, αφού στο τέλος της εξέγερσης και σε συνδυασμό με τις καταστροφές των προηγούμενων ετών, όπως με την εξέγερση του γκέτο, το 85% των κτιρίων της πόλης είχαν καταστραφεί.

Οι Γερμανοί είχαν αφήσει ακόμα μια σφραγίδα του τι κρύβει ο άνθρωπος μέσα του.